

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPAINIŲ FINANSAVIMO KONTROLĖS
SKYRIAUS**

**PAŽYMA
DĖL ALGIRDO BUTKEVIČIAUS DALYVAVIMO VILKAVIŠKIO KRAŠTO
NEĮGALIŲJŲ DRAUGIJOS ATASKAITINIAME RINKIMINIAME SUSIRINKIME**

2020 m. lapkričio 17 d. Nr. 3-119(1.2)
Vilnius

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. liepos 10 d. (reg. Nr. 1-1733(7.9) Reklamos gaudyklėje gavo anoniminį pranešimą, kuriame pateikta ekrano vaizdo nuotrauka, žyminti socialiniame tinkle „Facebook“ Algirdo Butkevičiaus paskyroje paskelbtą įrašą apie svečiavimąsi Vilkaviškio krašto neįgaliųjų draugijos ataskaitiniame rinkiminiame susirinkime. Įrašė A. Butkevičius pakomentuoja dalyvavimą renginyje ir prideda 3 nuotraukas, vienoje jų šis asmuo matomas laikantis rankoje Seimo logotipu pažymėtą maišelį. Pranešėjas, kreipdamasis į VRK, kelia galimo rinkėjų papirkinėjimo klausimą.

2. VRK 2020 m. liepos 16 d. posėdžio metu nuspręsta pirmiau minėtą pranešimą perduoti tirti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui.

3. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d. Algirdas Butkevičius buvo įtrauktas į Lietuvos žaliųjų partijos kandidatų sąrašą 3 numeriu, taip pat keltas kandidatu Vilkaviškio rinkimų apygardoje Nr. 68.

4. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *prasidėjus Seimo rinkimų politinei kampanijai, t. y. nuo Seimo rinkimų datos paskelbimo iki šio įstatymo nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėjų dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatu, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę.*

5. Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. Sp-47 patvirtintų Metodinių rekomendacijų dėl aplinkybių, kurioms esant pradedamas rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimas, 3 punkte numatyta, kad *rinkimų įstatymuose įtvirtintas draudimas tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėjų dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kuri numatoma kelti kandidatu, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų,*

visuomeninių rinkimų komitetų, ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę.

6. Rekomendacijų 4 punkte dovanos ar kitoks atlyginimas apibrėžiami kaip *turtinė nauda (materialinių išlaidų išvengimas), kuri gali būti suprantama tiek kaip materialios, tiek kaip nematerialios turtinės vertybės (pavyzdžiui, pinigai, buities reikmenys, tam tikri mokami darbai, turtinės teisės, paprastai mokami intelektualinės veiklos rezultatai, paprastai mokamo pobūdžio paslaugos, koncertai, kiti mokamo pobūdžio kultūriniai renginiai ir pan.)*.

7. Susipažinus su pranešime pateikta ir viešojoje erdvėje paskelbta informacija, nustatyta, kad Algirdas Butkevičius 2020 m. liepos 10 d. dalyvavo Vilkaviškio krašto neįgaliųjų draugijos ataskaitiniame rinkiminiame susirinkime ir apie tai paskelbė socialiniame tinkle „Facebook“, savo paskyroje.

8. 2020 m. liepos 21 d. VRK kreipėsi į Algirdą Butkevičių (reg. Nr. 2-822(7.9) ir Vilkaviškio krašto neįgaliųjų draugiją (reg. Nr. 2-823(7.9), prašydama nurodyti A. Butkevičiaus dalyvavimo minėtame renginyje aplinkybes.

9. Į VRK paklausimą 2020 m. liepos 23 d. gautas A. Butkevičiaus atsakymas (reg. Nr. 1-1895(7.9), kuriame nurodoma, kad:

9.1. *„Į renginį vykau ne savo iniciatyva, o buvau pakviestas kaip Seimo narys, kas matyti iš gauto kvietimo.“* Pridėtame priede matyti minėtos draugijos pirmininkės Valės Masiliūnienės į socialinį tinklą „Facebook“ Seimo nariui siųstas kvietimas, kuriame nurodyta ne tik renginio vieta, data ir laikas, bet ir visa renginio darbotvarkė. Atsakyme A. Butkevičius taip pat pažymėjo, kad *„į šios bei kitų visuomeninių organizacijų renginius esu kviečiamas reguliariai, dalyvaudavau ir ankstesniais metais, tai yra įprasta Seimo nario bendravimo su visuomeninėmis organizacijomis ir gyventojais praktika.“*

9.2. *„Renginyje organizacijos vadovei įteikiau simbolinę dovaną – 1 kilogramą saldainių. Tiek saldainiai, tiek dovanų maišelis, į kurį jie buvo įdėti, yra Seimą reprezentuojančios dovanos – su Seimo logotipu. Bendra saldainių ir dovanų maišelio vertė – 14,67 Eur. Atskirai kiekvienam renginio dalyviui jokių dovanų neteikiau. Rezentacinių dovanų vertė buvo išskaičiuota iš Seimo nario parlamentinei veiklai skirtų lėšų.“* Seimo narys pažymi, kad renginių metu keistis simbolinėmis dovanomis yra tradicija *„dovanas ne tik pats teikiu, bet ir gaunu, dažniausiai puodelį ar bloknotą su organizacijos logotipu ir pan. Taip pat ir šiame renginyje organizatoriai padovanojo popierinį rankdarbį – išlankstytą gėlės žiedą.“* Kaip priedą prie atsakymo A. Butkevičius pridėjo ir dovanotų dovanų nuotraukas, kuriose matyti minėti saldainiai ir maišelis, pažymėti Seimo atributika.

9.3. Bendrijos susirinkime A. Butkevičius buvo pristatytas kaip Seimo narys ir jokios agitacijos nei jis, nei kas nors kitas jo naudai nevykdė.

9.4. *„Aptariamame renginyje dalyvavo ir kiti svečiai, tarp jų ir būsimi kandidatai Seimo rinkimuose Vilkaviškio vienmandatėje apygardoje. <...> Jie taip pat įteikė dovanas renginio organizatoriams.“*

9.5. „Š. m. birželio mėnesį Seimo nariams buvo išplatintas Seimo Etikos ir procedūrų komisijos raštas Nr.-2020-3311, <...> kuriame, kaip A. Butkevičius nurodo, teigiama: „Informuojame, kad Seimo nariai, vykdydami Seimo nario pareigas, turi teisę įsigyti suvenyrų su Lietuvos valstybės ar Seimo simbolika ir įteikti juos renginių metu ar kitomis progomis, tačiau jie negali būti naudojami politinei kampanijai.“

9.6. „Dar kartą pažymiu, kad renginyje dalyvavau kaip Seimo narys, Tautos atstovas, tai yra mano darbo dalis. Jokia politinė kampanija šio renginio metu vykdoma nebuvo.“ Prie atsakymo pridėtas Seimo Etikos ir procedūrų komisijos 2020 m. birželio 19 d. raštas Nr.-2020-3311.

10. 2020 m. liepos 24 d. gautas Vilkaviškio krašto neįgaliųjų draugijos atsakymas (reg. Nr.1-1906(7.9)). Jame patvirtinama, kad 2020 m. liepos 10 d. Algirdas Butkevičius dalyvavo šios draugijos ataskaitiniame rinkiminiame susirinkime, kuris šaukiamas kiekvienais metais. Nurodoma, kad renginyje dalyvavo 66 asmenys. „Susirinkimo metu apie rinkimus, ar skatinimą dalyvauti rinkimuose NEBUVO kalbama ir niekas neskaitino. Seimo narys Algirdas Butkevičius mūsų organizaciją pasveikino, pasidžiaugė mūsų nuveiktais darbais.“ Pažymima, kad svečiai jokių dovanų nedovanojo, taip pat ir A. Butkevičius, tik, sveikindamas susirinkusius, „*prie kavos įteikė krepšelį saldinių su Seimo atributika.*“ Taip pat pridėdama, kad minėtas Seimo narys jau daug metų yra kviečiamas į šios draugijos organizuojamus renginius.

11. Tyrimo metu paaiškėjus, kad 2020 m. liepos 10 d. Vilkaviškyje vykusiame renginyje dalyvavo daugiau svečių, kandidatuosiančių į Lietuvos Respublikos Seimą, 2020 m. liepos 27 d. elektroniniu paštu kreiptasi į Vilkaviškio krašto neįgaliųjų draugiją su prašymu pateikti informacijos apie Daivos Riklienės, Kęstučio Smirnovo dalyvavimą renginyje, jų dovanotas dovanas bei kitus nepaminėtus asmenis, dalyvavusius minėtame renginyje.

12. 2020 m. liepos 28 d. gautame atsakyme (reg. Nr. 1-1991(7.9)) pažymima, kad pirmiau išvardyti asmenys dovanų draugijai tikrai nedovanojo, kad pirmininkė buvo pasveikinta kaip naujai išrinkta organizacijos vadovė: „*Seimo narys Kęstutis Smirnovas įteikė gėlių, o Daiva Riklienė yra Vilkaviškio rajono savivaldybės NVO tarybos pirmininkė, padėkojo man už darbą karantino metu, įteikė Padėką.*“ Atsakyme tvirtinama, kad nė vienas asmuo apie Seimo rinkimus nekalbėjo, kad jie yra dažni draugijos organizuojamų renginių svečiai bei pridėdama, kad „*mums neįgaliems labai miela ir malonu pabendrauti, išgirsti gražų žodį iš kiekvieno iš svečių*“, kurie, V. Masiliūnienės teigimu, „*yra verti pagarbos, kadangi jiems rūpi paprastas žmogus.*“

13. VRK 2020 m. liepos 27 d. kreipėsi į Daivą Riklienę (reg. Nr. 2-883(7.9)) ir Kęstutį Smirnovą (reg. Nr. 2-885(7.9)), klausdama apie dalyvavimo minėtame renginyje iniciatyvą, tikslą, dovanas, patirtas išlaidas, nukreiptas į renginio dalyvius, bei skatinimą dalyvauti artėjančiuose Seimo rinkimuose.

14. 2020 m. liepos 28 d. gautas D. Riklienės atsakymas (reg. Nr. 1-1977(7.9)). Jame nurodyta, kad:

14.1. 2020 m. liepos 10 d. D. Riklienė dalyvavo minėtame renginyje „pagal 2020 m. liepos 5 d. į Messenger gautą Vilkaviškio krašto neįgaliųjų draugijos pirmininkės Valės Masiliūnienės kvietimą.“ Su atsakymu pridėtos ekrano vaizdo nuotraukos, kuriose matyti toks pats kvietimas kaip ir A. Butkevičiaus nurodytame atsakyme, tik šįkart jis skirtas Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojai.

14.2. „Socialinė sritis, pagalba žmonėms su negalia, darbas su nevyriausybinėmis organizacijomis, ir kiti susiję klausimai yra tiesioginio darbo sritis. <...> dar esu ir Vilkaviškio rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos pirmininkė. <...> Viso karantino metu, ekstremalios padėties metu, visos Vilkaviškio rajono savivaldybėje vykdomos veiklos, tiesioginis mano darbas ir atsakomybė, tame tarpe ir pagalba vienišiams, sergantiems, negalią turintiems žmonėms, aprūpinimas asmens apsaugos priemonėmis. Vilkaviškio krašto neįgaliųjų draugijos nariai karantino pradžioje pasiuvo ir pačiu sunkiausiu metu, kai rajonui trūko priemonių, padovanojo Vilkaviškio rajono savivaldybės operacijų centrui 50 vnt. veido kaukių. Kuruodama šias sritis ataskaitinio susirinkimo metu padėkojau už savanorystę, ištiestą pagalbos ranką, kai jos reikėjo labiausiai, kad neeilinius iššūkius pasitikęs rajonas būtų saugus, o rizikos grupei priklausantys žmonės būtų aprūpinti maisto produktais, vaistais ir kitomis būtiniausiomis priemonėmis.“ Atsakyme D. Riklienė nurodo konkrečius Vilkaviškio rajono savivaldybės tarybos sprendimus dėl Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo pareigybių, Nevyriausybinių organizacijų tarybos sudėties patvirtinimo, taip pat nurodytas Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas dėl Vilkaviškio rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro sudėties patvirtinimo, kuriuo Operacijų centro koordinatorė paskirta D. Riklienė.

14.3. Eidama minėtas pareigas, D. Riklienė koordinuoja 141 nevyriausybines organizacijos veiklą (pridėta nuoroda¹ platesnei informacijai), todėl renginiuose dalyvauja „pagal galimybes“. D. Riklienė patikslina, kad 2019 m. ir 2020 m. jau minėta draugija kartu su kitomis neįgaliųjų organizacijomis dalyvavo jos rengtoje akcijoje „Aš ir tu – tai Mes“. Taip pat D. Riklienė mažiausiai 3 kartus dalyvavo šios draugijos sporto žaidynėse (nuotraukos iš šių renginių pridėtos), tačiau, ar dalyvavo 2019 m. ataskaitiniame susirinkime, nurodyti negalėjo.

14.4. Susirinkimo metu draugijos pirmininkei ir nariams, prisidėjusiems prie sėkmingo COVID-19 viruso infekcijos suvaldymo, D. Riklienė įteikė padėką, kurios kopija pridėta prie atsakymo. „Padėką įteikiau kaip Vilkaviškio rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro koordinatorė ir vadovė. <...> Asmeninių ar kaip kandidato patirtų išlaidų, nukreiptų į renginio dalyvių, nebuvo jokių. Tekstą maketavau ir ant balto lapo spausdinau pati. Rėmelio iš Savivaldybės reprezentacinio fondo, kiek žinau kaina neviršija 1,45 eurų, nes perkami didmena.“ Pridedama, kad materialios vertybės, paslaugos, mažareikšmiai daiktai – visa, kas, D. Riklienės

¹ <https://vilkaviskis.lt/administracija/veiklos-sritys/nvo-ir-bendruomenes/>

nuomone, suprantama kaip dovanos, t. y. turtinė nauda, minėtai bendrijai ar jos nariams, kitiems susitikimo dalyviams dovanoti nebuvo.

14.5. *„Nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nebuvo kalbama apie rinkimus, nebuvo skatinami rinkėjai dalyvauti ar nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš mane kaip kandidatą, nebuvo bandoma paveikti rinkėjų valią ar kitaip trikdyti rinkėjų teises.“*

15. 2020 m. rugpjūčio 3 d. VRK gavo Kęstučio Smirnovo atsakymą (reg. Nr. 1-2139(7.9), kuriame nurodoma, kad Seimo narys renginyje dalyvavo organizatorių kvietimu, *„renginio organizatoriams pakvietus, dalyvavau siekdamas toliau palaikyti glaudžius ir draugiškus santykius“*. Taip pat tvirtinama, kad K. Smirnovas yra ne kartą dalyvavęs šios organizacijos renginiuose, išlaidų minėto renginio metu nepatyrė, dovanų nedovanojo ir renginio dalyviai nebuvo skatinami dalyvauti artėjančiuose Seimo rinkimuose.

16. Įvertinus tai, jog D. Riklienė 2020 m. liepos 10 d. dalyvavo Vilkaviškio krašto neįgaliųjų draugijos ataskaitiniame rinkiminiame susirinkime pakviesta draugijos pirmininkės Valės Masiliūnienės, kviečia į savo organizuojamus ir pati dalyvauja minėtos draugijos inicijuojamuose renginiuose, vykdydama pareigas bendradarbiauja su organizacija ir todėl liepos 10 d. vykusiame renginyje įteikė padėką, apmokėtą iš savivaldybės reprezentacinio fondo, minėto susitikimo metu nebuvo patirta asmeninių ar rinkimų kampanijos išlaidų, nukreiptų į renginio dalyvius, bei renginio metu draugijos nariai nebuvo agituojami dalyvauti 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimuose, laikytina, kad nėra pagrindo tęsti tyrimą dėl D. Riklienės rinkėjų papirkimo.

17. Atsižvelgiant į tai, jog K. Smirnovas dalyvavimas Vilkaviškio krašto neįgaliųjų draugijos ataskaitiniame rinkiminiame susirinkime nurodytas Seimo nario liepos 10 d. darbotvarkėje, K. Smirnovas, kaip teigiama atsakymuose, renginio dalyvių balsuoti Seimo rinkimuose neskatino, duomenų, kad turėjo išlaidų, nukreiptų į organizacijos dalyvius, nėra, nuspręsta nebetęsti tyrimo dėl K. Smirnovas rinkėjų papirkimo.

18. Tyrimo metu atkreipus dėmesį į tai, jog A. Butkevičius 2020 m. liepos mėnesį dalyvavo ir Onkologinių ligonių asociacijos „Viltis“ rengtame seminare apie šalies sveikatos sistemos teikiamas galimybes onkologinių ligų pacientams, VRK 2020 m. spalio 23 d. paklausimu (reg. Nr. 2-1626(7.9) kreipėsi į šią asociaciją. 2020 m. spalio 28 d. gautas atsakymas (reg. Nr. 1-5173(7.9), kuriame informuojama, kad:

18.1. 2020 m. liepos 21 d. Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacija (toliau – POLA) organizavo ir vedė seminarą „Kokias galimybes pacientui suteikia Lietuvos sveikatos priežiūros sistema“. Atsakyme tiksliai nurodomi seminaro lektoriai.

18.2. *„Renginyje dalyvavo Vilkaviškio meras A. Neiberka, Seimo narys A. Butkevičius, Vilkaviškio sveikatos biuro specialistai. Seimo narys A. Butkevičius buvo pakviestas todėl, kad aktyviai domisi mūsų organizacijos veikla nuo įkūrimo pradžios 2018 m.“*

18.3. Seminaro metu buvo suteikta galimybė sveikinimo žodį pasakyti visiems svečiams: Vilkaviškio rajono merui, POLA direktorei, Jonavos POLA ambasadorei, Onkologinių ligonių

asociacijos „Viltis“ pirmininkui, Seimo nariui A. Butkevičiui. *„A. Butkevičius pasveikino seminaro dalyvius 3 min. sveikinimo kalba.“* Prie atsakymo pridėta seminaro darbotvarkė.

18.4. Renginyje dalyvavo 74 žmonės. *„Renginio metu A. Butkevičius nei asociacijos nariams, nei seminaro dalyviams jokių dovanų neteikė. Renginyje nebuvo skatinami dalyvauti 2020 m. Seimo rinkimuose, ir apie rinkimus jokios kalbos nebuvo.“*

19. Įvertinus surinktą medžiagą bei atsižvelgiant į tai, kad A. Butkevičius liepos 10 d. dalyvavo Vilkaviškio krašto neįgaliųjų draugijos ataskaitiniame rinkiminiame susirinkime šios draugijos pirmininkės kvietimu; minėtos organizacijos renginiuose lankėsi ne tik politinės kampanijos metu, bet ir anksčiau, reguliariai vykdydamas Seimo nario veiklą; Seimo atributika pažymėti saldainiai buvo įteikti ne individualiai kiekvienam susirinkimo dalyviui, o visai organizacijai ir renginio metu 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimai, kaip teigiama atsakymuose, nebuvo minimi, laikytina, kad Seimo narys A. Butkevičius nepažeidė rinkimus reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog, tiriant A. Butkevičiaus dalyvavimo aplinkybes kitame šio krašto renginyje, duomenų, galinčių pagrįsti, kad buvo papirkinėjami Vilkaviškio krašto rinkėjai, nenustatyta.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

Nepripažinti rinkėjų papirkimu 2020 m. liepos 10 d. vykusiam Vilkaviškio krašto neįgaliųjų draugijos ataskaitiniame rinkiminiame susirinkime Seimo nario Algirdo Butkevičiaus Vilkaviškio krašto neįgaliųjų draugijai dovanotų Seimo simbolika pažymėtų saldainių.

Vedėja

Lina Petronienė

Darbuotoja

Milda Pocevičiūtė